

Sectorplan 39 Grond

I Afbakening

Grond komt vrij bij het ontgraven van bodem bij bodemsanering of grondverzet, bij activiteiten als de aanleg van infrastructurele werken en herinrichting van gebieden. Grond kan verontreinigd zijn met diverse stoffen als bijvoorbeeld (zware) metalen, PAK, minerale olie, PCB's of asbest. Dit sectorplan ziet toe op al deze soorten grond en verontreinigingen.

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) definieert grond als: vast materiaal, bestaande uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 millimeter en organische stof in een verhouding en met een structuur zoals deze in de bodem van nature wordt aangetroffen, alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot 63 millimeter, met uitzondering van baggerspecie. Voor de reikwijdte van dit sectorplan worden partijen grond met ten hoogste 50% bodemvreemd materiaal onder dit plan begrepen. Bij meer dan 50% bodemvreemd materiaal is dit sectorplan niet van toepassing.

Grond is PCB-houdend wanneer het totale gehalte aan polychloorbifenylen, polychloorterfenylen, monomethyltetrachloordifenylnmethaan, monomethyldichloordifenylnmethaan en monomethyldibroomdifenylnmethaan hoger is dan 0,5 mg/kg per congener 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180.

Grond wordt als asbesthoudend aangemerkt als de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, hoger is dan 100 mg/kg droge stof. In aanvulling hierop wordt grond waaraan opzettelijk asbesthoudende (afval)stoffen zijn toegevoegd in het kader van dit sectorplan gelijkgesteld aan asbesthoudende grond, ook als concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest, bepaald overeenkomstig een in de Productenregeling asbest vastgestelde methode, kleiner dan of gelijk is dan 100 mg/kg droge stof.

Onderstaand - niet limitatief bedoeld - overzicht bevat afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen in dit sectorplan, maar niet vallen onder dit sectorplan.

Voor deze afvalstoffen

zie...

Baggerspecie	Sectorplan 40: Baggerspecie (en daarin genoemde kaders buiten het LAP)
--------------	--

II Minimumstandaard

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van grond is nuttige toepassing volgens de normen die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied en binnen de kaders van het beleidskader. Reiniging of immobilisatie voorafgaand aan nuttige toepassing is toegestaan, met als restrictie dat geen grond mag worden gemengd ten behoeve van immobilisatie danwel direct mag worden geïmmobiliseerd wanneer die één van de in bijlage B, tabel 1 van de Regeling bodemkwaliteit genoemde organische verontreinigingen bevat in een hoeveelheid van meer dan 120% van de referentiewaarde 'Industrie'.

Indien met een verklaring van niet-reinigbaarheid van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer is aangetoond dat de grond niet tot minimaal de bodemkwaliteitsklasse industrie gereinigd kan worden en daarmee niet nuttig toepasbaar is, of door immobilisatie geschikt kan worden gemaakt voor nuttige toepassing, mag de grond worden gestort op een daarvoor geschikte stortplaats.

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van PCB-houdende grond is thermisch behandelen, waarbij de PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Na de thermische behandeling moet de grond nuttig worden toegepast volgens de normen die zijn vastgelegd voor het toepassingsgebied.

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van asbesthoudende grond is het vernietigen van de asbestvezels danwel het verwijderen van de asbestvezels tot beneden de restconcentratienorm van 100 milligram per kilogram droge stof voor serpentijnasbest,

vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest. Hierna moet de grond nuttig worden toegepast volgens de normen die zijn vastgelegd voor het toepassingsgebied.

Voorzover in een van de drie voorgaande gevallen sprake is van nuttige toepassing van gereinigde of geïmmobiliseerde grond in een noodzakelijke voorziening op een stortplaats is paragraaf 21.13 van het beleidskader van toepassing.

Waar in deze paragraaf wordt gesproken van 'nuttige toepassing volgens de normen die zijn vastgelegd voor het betreffende toepassingsgebied' is ook de inzet van grond bij het produceren van een bouwstof toegestaan, voor zover dit past binnen de kaders van paragraaf 18.3.3 van het beleidskader.

III In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk '[Toetsingskader in- en uitvoer](#)' van het beleidskader. De uitwerking voor grond is:

(Voorlopige) verwijdering

Uitvoer voor storten is op grond van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Invoer van PCB-houdende grond voor verbranden als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan, indien de bewerking gericht is op het vernietigen of het onomkeerbaar omzetten van de PCB's die in de grond aanwezig zijn. De behandelde grond moet vervolgens nuttig worden toegepast. Indien de grond na eventuele reiniging niet nuttig kan worden toegepast, moet de grond worden teruggevoerd naar het land van herkomst of uitgevoerd naar een derde land.

Uitvoer van PCB-houdende grond voor verbranden als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan, indien de bewerking gericht is op het vernietigen of het onomkeerbaar omzetten van de PCB's die in de grond aanwezig zijn. De behandelde grond moet vervolgens nuttig worden toegepast.

Het behandelen van grond, die in de definitie van dit sectorplan als asbesthoudend wordt aangemerkt, gericht op het vernietigen of verwijderen van de asbestvezels, wordt - gelet op het primaire doel van de behandeling - gezien als voorlopige verwijdering.

- Invoer van asbesthoudende grond voor voorlopige verwijdering wordt in beginsel toegestaan, indien de bewerking gericht is op het vernietigen of verwijderen van de asbestvezels. De behandelde grond moet vervolgens nuttig toegepast worden. Indien de grond na eventuele reiniging niet nuttig toegepast kan worden, moet de grond teruggevoerd worden naar het land van herkomst of uitgevoerd naar een derde land.
- Uitvoer van asbesthoudende grond voor voorlopige verwijdering wordt in beginsel toegestaan, indien de bewerking gericht is op het vernietigen of verwijderen van de asbestvezels. De behandelde grond moet vervolgens nuttig toegepast worden.

Invoer van overige grond voor verwijdering is in beginsel niet toegestaan, omdat:

- storten niet is toegestaan op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat de overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging, en
- verbranden niet in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

Invoer van overige grond voor voorlopige verwijdering is in beginsel niet toegestaan, omdat:

- voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert, en
- het storten van de restfractie niet is toegestaan op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat de overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging en het verbranden van de restfractie niet is toegestaan omdat dit niet in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

(Voorlopige) nuttige toepassing

Uitvoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor grond geldt dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is om de overbrenging te rechtvaardigen omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij het een reinigingsresidu betreft dat niet nuttig toepasbaar is.

Invoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan wanneer de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard. Indien de grond na eventuele reiniging niet nuttig kan worden toegepast, moet de grond worden teruggevoerd naar het land van herkomst of uitgevoerd naar een derde land.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Omvang afvalstof

In 2006 is ongeveer 570 kton grond (gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval tezamen) op de stortplaatsen terecht gekomen. Een hoeveelheid grond van circa 2.300 kton is gereinigd en de hoeveelheid grond die direct kon worden toegepast ligt in de orde van grootte van circa 10.000 kton.

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcodes kunnen betrekking hebben op afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

170503; 170504; 191301; 191302; 200202
--

Een meer uitgebreide toelichting op de relatie tussen Euralcodes en de verschillende onderdelen van het LAP vindt u [hier](#). In de [Regeling integrale tekst Afvalstoffenlijst](#) treft u niet alleen de totale lijst met Euralcodes aan, maar tevens de manier waarop in concrete gevallen de van toepassing zijnde Euralcode moet worden bepaald. In artikel 4 van de [Regeling Europese afvalstoffenlijst](#) is uitgewerkt hoe moet worden omgegaan met zogenaamde complementaire categorieën, waarbij afhankelijk van de situatie soms een code moet worden gekozen voor gevaarlijk afval en in andere gevallen een code voor niet-gevaarlijk afval. Beide regelingen zijn nog eens verder uitgewerkt en toegelicht in de door VROM uitgegeven [Handreiking Eural](#).

Monitoring

De monitoring van grond vindt jaarlijks plaats via de rapportage Afvalverwerking in Nederland van de Werkgroep Afvalregistratie (WAR). De resultaten van deze enquête worden jaarlijks gerapporteerd in de publicatie [Afvalverwerking in Nederland](#).

V Overwegingen bij de minimumstandaard

BREF

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor grond zijn de in het kader van de [IPPC-richtlijn](#) opgestelde 'BBT-referentiedocumenten (BREFs)' betrokken. Deze documenten zijn in de [Regeling aanwijzing BBT-documenten](#) aangewezen als documenten waarmee rekening gehouden moet worden bij het bepalen van de BBT. De BREF Waste Treatment bevat als BBT aangemerkte bepalingen over de procestechnische en organisatorische uitvoering van de behandeling van de afvalstoffen en/of over de toelaatbare emissieniveaus. Deze zijn relevant bij vergunningverlening voor het verbranden van grond, maar niet bepalend voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd. De minimumstandaard is daarmee in overeenstemming met de IPPC-richtlijn en daarop gebaseerde BREF's.

Hoogwaardigheid van verwerking

Verwerking van grond volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat bewerkingen van de reststoffen nodig zijn met grote milieugevolgen. De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst.

Relatie tot de praktijk in Nederland

De minimumstandaard sluit aan bij technieken die operationeel zijn voor de be- en verwerking van grond en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.

Relatie minimumstandaard en gebruikelijke verwerking in het buitenland

Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland. De minimumstandaard leidt daarom niet tot een ongelijk speelveld tussen Nederland en de omliggende landen.

Kosteneffectiviteit

Verwerken van grond volgens de minimumstandaard is algemeen aanvaard als haalbaar en kosteneffectief.

Relatie tot de minimumstandaard in LAP1

In vergelijking tot LAP1 is de minimumstandaard materieel niet gewijzigd. Wel is de formulering aangepast vanwege de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit en door het apart benoemen van grond met de specifieke verontreinigingen PCB's en asbest.

Op diverse plaatsen in de minimumstandaard wordt expliciet verwezen naar het beleidskader. Hoewel het algemene beleid altijd geldt voorzover daar niet expliciet in het sectorplan van wordt afgeweken, is er in dit geval voor gekozen dit nog eens te benadrukken om juist voor deze afvalstroom extra aandacht te vestigen op twee specifieke aspecten.

- Het eerste aspect is het algemene mengbeleid uit hoofdstuk 18 van het beleidskader. Op het specifieke belang hiervan juist voor deze afvalstroom wordt hieronder - onder de kop 'De minimumstandaard i.r.t. zeer schadelijke stoffen' en in paragraaf VI onder de kop 'Van afvalstof naar bouwstof/schone grond' - nader ingegaan.
- Het tweede aspect is dat in [paragraaf 21.13](#) van het beleidskader is verwoord dat bij gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' de inzet van ter verwijdering aangeboden materialen de voorkeur heeft boven de inzet van bouwstoffen. Dit betekent dat gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' uitsluitend is toegestaan in gevallen waarin het realiseren van deze voorzieningen met ter verwijdering aangeboden afvalstoffen niet mogelijk is. Met een verwijzing naar het beleidskader is deze nuance ook in de formulering van de minimumstandaard tot uiting gebracht.

De minimumstandaard i.r.t. zeer schadelijke stoffen

Bij vaststelling van de minimumstandaarden in het LAP is het milieu één van de meegewogen aspecten (zie ook het hoofdstuk '[Minimumstandaard](#)' van het beleidskader). Hierbij is in het algemeen een gemiddelde of gebruikelijke samenstelling van de afvalstof als uitgangspunt gehanteerd. In een aantal gevallen is in de formulering van de minimumstandaard al expliciet rekening gehouden met het mogelijk voorkomen van schadelijke componenten. Het is echter niet ondenkbaar dat ook in andere gevallen specifieke verontreinigingen in partijen afval voorkomen.

In het hoofdstuk '[Mengen](#)' van het beleidskader is aangegeven dat verspreiding van stoffen die zodanig gevaarlijk zijn dat ze onder geen beding in de stoffenkringloop mogen blijven circuleren moet worden voorkomen. Concreet gaat het om

- persistente organische verontreinigende stoffen (POP's) uit het Verdrag van Stockholm, geïmplementeerd met [EU-Verordening EG/850/2004](#).
- stoffen waarvan in het kader [Verordening \(EG\) nr. 1907/2006 \(REACH\)](#) is bepaald dat zij voldoen aan de criteria voor stoffen van zeer ernstige zorg, op grond waarvan ze kandidaat zijn voor een totale uitfasering (autorisatie).

Omdat deze zeer schadelijke stoffen niet terug in de kringloop mogen worden gebracht, mogen - op basis van genoemde regelgeving - geen handelingen worden verricht die kunnen leiden tot diffuse verspreiding van deze milieugevaarlijke stoffen. Dit kan betekenen dat verwerkingsvormen die voldoen aan de minimumstandaard in bepaalde gevallen alsnog niet kunnen worden toegestaan. Ook mogen partijen afval waarin deze milieugevaarlijke stoffen voorkomen niet worden gemengd met andere partijen afval, met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen wanneer dit kan leiden tot diffuse verspreiding van betreffende stoffen.

Omdat de betreffende stoffen in veel soorten afval kunnen voorkomen en de geformuleerde minimumstandaarden in het algemeen zijn gebaseerd op een gemiddelde of gebruikelijke samenstelling, moet per situatie worden beoordeeld of (incidentele) aanwezigheid van deze stoffen te verwachten is. Bij het verlenen van vergunningen voor afvalverwerking wordt daarom van geval tot geval afgewogen of opnemen van specifieke vergunningvoorschriften noodzakelijk is.

VI Beleid en regelgeving

Van afvalstof naar bouwstof/schone grond

Uit het hoofdstuk '[Mengen](#)' van het beleidskader volgen enkele restricties voor het be- en verwerken van grond gericht op nuttige toepassing ervan, namelijk:

1. Handelingen met grond die de in het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader bedoelde 'zeer schadelijke stoffen' bevatten zijn niet toegestaan wanneer dat kan leiden tot verspreiding van deze stoffen (zie verder onder de kop 'De minimumstandaard i.r.t. zeer schadelijke stoffen' in dit sectorplan).
2. Mengen van partijen grond onderling, met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen is niet toegestaan wanneer de grond zonder mengen niet voldoet aan de kwaliteitseisen van Besluit bodemkwaliteit, **tenzij** toevoegen van de grond civieltechnisch noodzakelijk is voor het produceren van de betreffende bouwstof en het gaat om functionele hoeveelheden grond.

Het genoemde onder 2 houdt dus in dat het mengen van afvalstoffen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit niet is toegestaan wanneer dit gebeurt met het oogmerk verontreinigingen weg te mengen en zo alsnog een deze eisen te voldoen. Wordt met de inzet van de afvalstof echter primair de verbetering van de fysische en/of bouwtechnische eigenschappen van de gevormde bouwstof beoogd en wordt niet meer van de afvalstof gebruikt dan vanuit functioneel oogpunt noodzakelijk is, dan is gebruik van afvalstoffen die niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit wel toegestaan, een en ander natuurlijk voorzover de resulterende bouwstof wel aan de kwaliteitseisen van het Besluit bodemkwaliteit voldoet.

Het hoofdstuk 'Mengen' van het beleidskader beoogt niet immobilisatie van verontreinigingen door een afvalstof te mengen met bijvoorbeeld cement aan te merken als een ongewenste vorm van mengen. Het maken van immobilisaten die voldoen aan de kwaliteitseisen van het besluit bodemkwaliteit is - onder voorbehoud van restrictie 1 - toegestaan.

Afvalstatus en afvalregels

In de praktijk bestaat er nogal eens onduidelijkheid over de afvalstatus van grond, met name wanneer het schone grond betreft die zonder enige bewerking overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit nuttig kan worden toegepast.

In een [brief van 17 juni 2008](#) heeft de Minister van VROM de Tweede Kamer geïnformeerd over de classificatie van grond (en baggerspecie) als afvalstof dan wel (bij)product. In deze brief wordt onder andere gesteld dat de definitie van afvalstof ruim moet worden geïnterpreteerd en het begrip "zich ontdoen van" centraal staat. De kenmerken van een materiaal (schoon of verontreinigd) zijn niet bepalend bij de classificatie van afval- of geen afvalstof.

Over grond staat verder het volgende in de brief.

.....Een kleiner deel van de grond die overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit wordt toegepast, is na eerder gebruik beschikbaar gekomen voor hernieuwd gebruik. Deze grond zal veelal moeten worden geclassificeerd als afvalstof, zoals ook de Raad van State doet in zijn advies over het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet bodembescherming met het oog op nieuwe regels voor de toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie. In dit geval gaat het doorgaans om een materiaal dat vrij is gekomen in het kader van activiteiten met een andere doelstelling, en waarvan de houder zich wil ontdoen. Vaak komt het materiaal vrij bij ruimtelijke ingrepen, bijvoorbeeld het uitgraven van de bodem ten behoeve van de aanleg van een parkeergarage. Zoals hierboven is aangegeven, is de mate van verontreiniging van de grond niet bepalend.

Hoewel grond in de meeste gevallen dus als afval wordt aangemerkt een aantal zaken relevant voor de toepassing van afvalregelgeving

- Allereerst maakt het Besluit bodemkwaliteit geen onderscheid tussen grond die wel of niet als afvalstof wordt geclassificeerd. Indien grond wordt toegepast overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit gelden er voor die toepassing geen extra afvalstoffenregels.
- Verder geldt er, conform artikel 2 van het [Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen](#), voor het toepassen van grond als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit een algemene vrijstelling van het verbod van artikel 10.2 van de Wet milieubeheer om afvalstoffen te storten of anderszins op of in de bodem te brengen.
- Daarnaast is het inrichtingenregime van hoofdstuk 8 van de Wet milieubeheer niet van toepassing op het toepassen van grond binnen een inrichting. Bij toepassing van grond met de status van afvalstof zou een afvalstoffeninrichting kunnen ontstaan als bedoeld in categorie 28 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Een in categorie 28.3, onderdeel c, opgenomen uitzonderingsbepaling voorkomt dit.

Be- en verwerking van grond

Grond kan, afhankelijk van de verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling, worden gereinigd met thermische, natte of biologische reinigingstechnieken

Immobilisatie (koud of thermisch) is een bewerking, waarmee verontreinigingen worden vastgelegd. Hierbij ontstaat een product dat niet langer als grond kan worden beschouwd. Bij koude immobilisatie wordt de grondstroom gemengd met chemische stabilisatiemiddelen waarna cement of een mengsel van kalk en (poederkool)vliegias wordt toegevoegd. Koude immobilisatie wordt steeds vaker toegepast en de kosten ervan zijn concurrerend met die van reiniging en storten. Bij thermische immobilisatie worden de verontreinigingen door sinteren of smelten geïmmobiliseerd, maar door de hoge kosten wordt thermische immobilisatie nauwelijks toegepast.

De toepassing van grond is alleen toegestaan wanneer sprake is van een nuttige toepassing, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit bodemkwaliteit. Hiermee wordt voorkomen dat ongewenste of overtollige materialen worden gestort onder de noemer van een werk of een bodemtoepassing.

Nationale regelgeving en beleid

Besluit bodemkwaliteit

Het [Besluit bodemkwaliteit](#) geeft gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheid om de bodem te beheren. Het beleid is gericht op het voorkomen, beperken en ongedaan maken van vermindering of bedreiging van de functionele eigenschappen van de bodem voor mens, dier of plant. De generieke normen voor de toepassing van grond zijn vastgelegd in de bijlage van de [Regeling bodemkwaliteit](#). Door de afdeling Bodem+ van SenterNovem is in samenwerking met Royal Haskoning een handreiking opgesteld. Deze handreiking geeft een vertaling van het Besluit naar de betekenis voor de uitvoeringspraktijk. Wat betreft grond geeft hoofdstuk 4 van de Handreiking een eerste introductie, gaat hoofdstuk 5 in op de normstelling en het toetsingskader en hoofdstuk 6 op het toepassen van een partij grond. U kunt de Handreiking [hier](#) downloaden.

Het Besluit bodemkwaliteit bevat de randvoorwaarden voor het toepassen van grond op of in de bodem en bepaalt het kader bepaald voor duurzaam gebruik en beheer van de bodem. Het Besluit bodemkwaliteit bevat regels over:

- de verdeling van de bevoegd gezag taken
- de kwaliteit waaraan grond en in verschillende situaties moet voldoen (kwaliteitsnormen)
- het maken van generiek en gebiedsspecifiek beleid
- de wijze van het toepassen van grond
- de wijze waarop de kwaliteit van grond kan worden aangetoond
- het melden van grond.

Het Besluit bodemkwaliteit vereenvoudigt de sterk versnipperde regels voor grond en baggerspecie. Ook sluiten ze beter aan op de praktijk, waardoor ze beter en soms goedkoper kunnen worden uitgevoerd. Het besluit geeft tevens ruimte en verantwoordelijkheid aan gemeenten en waterschappen om eigen bodembeleid te voeren. Het besluit bodemkwaliteit is niet van toepassing op puntbronnen van verontreinigingen, op grond en baggerspecie met een kwaliteit boven het saneringscriterium, op grond en baggerspecie die gevaarlijke afvalstoffen bevatten, en op partijen waarop het [Besluit uniforme saneringen](#) van toepassing is.

Algemene toetsingskaders, generiek beleid

Het besluit legt met de normstelling voor grond een directe relatie tussen het gebruik (de functie) en de kwaliteit van de bodem. Het uitgangspunt is dat de bodem geschikt moet blijven voor de functie die erop wordt uitgeoefend. De normstelling is gebaseerd op een risicobenadering. In situaties met geringe risico's gelden daarom beperkte regels en minder strenge normen, terwijl in situaties met meer risico's meer regels en strengere normen gelden.

Uitgangspunt voor de normstelling is een directe relatie tussen de (chemische) kwaliteit en het gebruik van de bodem. In de normstelling is gekozen voor een 'altijd'- en 'nooit-grens'. De 'altijd-grens' bestaat uit de Achtergrondwaarden. Deze Achtergrondwaarden zijn vastgesteld op basis van de gehalten aan stoffen zoals die voorkomen in de bodem van natuur- en landbouwgronden in Nederland die niet zijn belast door lokale verontreinigingsbronnen. Partijen die voldoen aan de Achtergrondwaarden mogen altijd vrij toegepast worden.

De 'nooit-grens' wordt bepaald met behulp van het Saneringscriterium. Dit is geen vaste norm, maar een methodiek om te bepalen of er sprake is van een onaanvaardbaar risico en of met spoed moet worden gesaneerd. Grond boven de grens van het onaanvaardbaar risico mag nooit worden toegepast. Tussen de 'altijd'- en de 'nooit-grens' liggen de Maximale waarden. Deze waarden geven

de bovengrens aan van de kwaliteit die nodig is om de bodem blijvend geschikt te houden voor de functie die de bodem heeft. In het generieke kader zijn voor elke functieklasse maximale waarden vastgelegd. De generieke normen voor de toepassing van grond zijn vastgelegd in de bijlage van de [Regeling bodemkwaliteit](#).

Algemene toetsingskaders, gebiedsspecifiek beleid

Het lokale bevoegd gezag kan zelf ook onder voorwaarden andere bodemkwaliteitsnormen vaststellen met gebiedsspecifiek beleid. Dit biedt de mogelijkheid om de bodemkwaliteit te verbeteren door strengere normen vast te stellen of om grond toe te passen op plekken waar dit volgens het generieke beleid niet mogelijk zou zijn, bijvoorbeeld om vervuiling in de bodem te concentreren op een plek waar minder blootstellingsrisico's voor mens of dier zijn. Als voorwaarde geldt dat er sprake moet zijn van een stabiele situatie op gebiedsniveau. Voor het gebiedsspecifieke beleid geldt dat de lokale bodembeheerder per deelgebied en per stof zelf Lokale Maximale Waarden kiest, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke verontreinigingssituatie en het daadwerkelijk gebruik van de bodem. Indien het is toegestaan om grond toe te passen met een kwaliteit die slechter is dan de actuele kwaliteit, mag alleen gebiedseigen grond worden toegepast. Wanneer geen gebiedsspecifiek beleid is vastgelegd, geldt het generieke beleid.

Het generieke beleid werkt met een klassenindeling voor de kwaliteit en de functie van bodems. Voor het gebiedsspecifieke beleid wordt de kwaliteit van de grond op stofniveau beoordeeld en wordt voor bodemfuncties de nadere onderverdeling in zeven bodemfuncties gebruikt. Voor toepassing in het generieke kader zijn vier bodemfuncties ingedeeld in twee bodemfunctieklassen: wonen en industrie. De overige drie functies zijn niet ingedeeld in een klasse. Er mag in gebieden met één van deze functies alleen grond worden toegepast die voldoen aan de achtergrondwaarden. De bodemfunctieklassen beschrijven op hoofdlijnen het gebruik van de bodem in een gebied. Binnen het generieke beleid geldt dat om een partij grond toe te mogen passen moet worden getoetst aan de bodemkwaliteitsklasse en de bodemfunctieklasse van de ontvangende bodem.

Voor de gebieden waarvoor gebiedsspecifiek beleid wordt opgesteld, worden deze functies op een kaart aangegeven. De normen in het gebiedsspecifieke beleid worden Lokale Maximale Waarden genoemd. Deze kunnen zowel strenger als soepeler zijn dan de normen die op grond van het generieke beleid zouden gelden. Lokale maximale waarden mogen worden vastgesteld tussen de Achtergrondwaarden en het Saneringscriterium.

De toetsingskaders voor land- en waterbodems komen op hoofdlijnen overeen, maar kennen ook een aantal verschillen. Voor toepassingen op de waterbodem in het generieke beleid geldt alleen de indeling in kwaliteitsklassen. Bij toepassingen in het oppervlaktewater wordt niet getoetst aan de functie, maar alleen aan de kwaliteit van de ontvangende waterbodem. De waterbodemkwaliteit wordt ingedeeld in klasse A of B, waaraan Maximale waarden gekoppeld zijn. Bij de Maximale waarden voor klasse B geldt de bovengrens voor de bodemkwaliteitsklasse industrie. Bij toepassingen op de waterbodem in het gebiedsspecifieke beleid moet worden voldaan aan de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor de waterbodem.

Grootschalige toepassingen

Een grootschalige toepassing is een toepassing waarin een grote hoeveelheid grond wordt toegepast, zoals bijvoorbeeld voor de aanleg van (spoor)wegen, taluds, dijken en geluidswallen. Het Besluit stelt hiervoor een aantal voorwaarden. Voor grootschalige toepassingen geldt dat niet hoeft te worden getoetst aan de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en voorwaarden die het Besluit voor deze toepassingen stelt. De normstelling is gebaseerd op Emissiewaarden. Deze mogen de maximale waarden voor de klasse industrie niet overschrijden. Ook gelden aparte normen voor de kwaliteit van de leeflaag en de kwaliteit van bermen en taluds.

Melden van de toepassing van grond

De meldingsplicht geldt voor alle toepassingen van grond, met uitzondering van:

- de toepassing van grond door particulieren
- het toepassen van grond binnen een landbouwbedrijf als de grond afkomstig is van een tot dat landbouwbedrijf behorend perceel grond waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel grond waar de grond wordt toegepast
- het toepassen van schone grond in hoeveelheden kleiner dan 50 m³. Voor het toepassen van schone grond in hoeveelheden vanaf 50 m³ moet eenmalig de toepassingslocatie worden gemeld

- het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Meldingen vinden plaats via het landelijke Meldpunt Bodemkwaliteit van de afdeling Bodem+ van SenterNovem. Via het centrale meldingssysteem komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

Wet bodembescherming

In de [Wet bodembescherming](#) is de saneringsdoelstelling vastgelegd, die is uitgewerkt in de [Circulaire bodembescherming](#). De wet beoogt bodemsaneringen beter aan te laten sluiten bij de maatschappelijke dynamiek. Het doel is te komen tot een effectiever bodembeleid en de beheersing van de bodemverontreinigingsproblematiek in circa vijftwintig jaar. De wet bevat een basis voor algemene regels voor eenvoudige saneringen.

Storten

De [Europese Richtlijn storten](#) bepaalt in grote mate de randvoorwaarden waarbinnen in Nederland gestort mag worden. In Nederland is deze richtlijn voor een groot deel geïmplementeerd in het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) en het [Stortbesluit bodembescherming](#).

In 2002 is een nieuwe bijlage van de Richtlijn storten vastgesteld, te weten beschikking nr. 2003/33/EG, tot vaststelling van criteria en procedures voor het aanvaarden van afvalstoffen op stortplaatsen. Vanaf het moment van de inwerkingtreding van de implementatieregelgeving van deze beschikking, te weten 16 juli 2009 gelden per type stortplaats nieuwe regels met betrekking tot acceptatie. Er wordt onderscheid gemaakt in stortplaatsen voor inerte afvalstoffen, stortplaatsen voor niet-gevaarlijke afvalstoffen, stortplaatsen voor gevaarlijke afvalstoffen en, als bijzondere categorie, ondergrondse stortplaatsen. Per stortplaats geeft de beschikking aan welke afvalstoffen onder welke voorwaarden mogen worden geaccepteerd. Tot die voorwaarden behoren grenswaarden voor uitloging en samenstelling van het afval. Een deel van het afval zal moeten worden getest om te bepalen of aan de grenswaarden wordt voldaan. Per 16 juli 2009 wordt het onmogelijk van bepaalde afvalstoffen onbehandeld te storten. Zij voldoen namelijk niet aan de uitloogcriteria voor gevaarlijke afvalstoffen.

Op het moment van inwerkingtreding van de implementatieregelgeving, 16 juli 2009, komen de bestaande grenswaarden die het onderscheid tussen C2 en C3-afval aangeven, te vervallen.

Een verdere uitwerking van dit beleid is te vinden in het hoofdstuk 'Storten' #link# van het beleidskader.

Stortbesluit bodembescherming

Indien grond wordt toegepast volgens de eisen gesteld in het Besluit bodemkwaliteit, is het [Stortbesluit bodembescherming](#) niet van toepassing. Wanneer hieraan niet wordt voldaan, kan de grond gestort worden onder de condities van het Stortbesluit bodembescherming. Hierbij moet worden voldaan aan de eisen gesteld aan de acceptatie van afvalstoffen, die mede zijn gebaseerd op de Europese richtlijn storten. Het Stortbesluit bodembescherming bepaalt dat het op of in de bodem brengen van afvalstoffen met een bepaald bodembedreigend karakter moet plaatsvinden op een volwaardige stortplaats met uitgebreide IBC-voorzieningen.

Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen

In het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) is bepaald dat het storten van grond die verontreinigingen bevat die de interventiewaarden uit de Circulaire bodemsanering te boven gaan slechts is toegestaan onder overlegging van een verklaring van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, waaruit blijkt dat de grond niet reinigbaar is (categorie 24).

In het Besluit zijn geen regels gesteld aan het storten van overige grond. Op grond van de algemene uitgangspunten van het afvalstoffenbeleid dient storten echter zoveel mogelijk te worden voorkomen.

Productenbesluit asbest

Het Productenbesluit van 17 december 2004, houdende regels betreffende asbest en asbesthoudende producten (hierna: [Productenbesluit asbest](#)) verbiedt het vervaardigen, in Nederland invoeren, voorhanden hebben, aan een ander ter beschikking stellen, toepassen of bewerken van asbest of asbesthoudende producten (art. 4). Dit verbod geldt voor iedereen. Een aantal handelingen - waaronder het storten van asbesthoudend afval (art. 2, sub 1) of het reinigen

van asbesthoudend afval tot onder de grens van 100 mg/kg (art. 5, sub f) is uitgesloten van het verbod. Het reinigen van asbesthoudende grond - zoals in de minimumstandaard is opgenomen - is dus toegestaan

Het besluit kent een bijzondere positie toe aan afval waarvan de concentratie serpentijnasbest, vermeerderd met tien maal de concentratie amfiboolasbest weliswaar beneden of gelijk aan honderd milligram per kilogram droge stof is, maar waar sprake is van "opzettelijk toegevoegd asbest". Dergelijke partijen zijn niet uitgezonderd van het verbod om daar handelingen mee te verrichten; toepassen (of reinigen gevolgd door toepassen) is hiervoor niet toegestaan en deze partijen mogen uitsluitend worden gestort. Deze bepaling uit het besluit vloeit rechtstreeks voort uit de richtlijnen nr. 1999/77/EG en nr. 2003/18/EG en is met name gericht op het tegengaan van vermenging van grond, puin of puingranulaat met een hoog asbestgehalte met schone grond, puin of puingranulaat. Door deze bepaling mag een partij waarvan de concentratie door mengen tot onder de grens van 100 mg/kg is teruggebracht dus toch niet worden toegepast. Hiermee wordt het wegmengen ontmoedigd. Ook het [Besluit bodemkwaliteit](#) verbiedt in deze gevallen het toepassen ervan en bevat een zogenaamde nulnorm voor asbest.

Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen

De [Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen](#) beoogt een zo hoogwaardig mogelijke verwerking van afvalstoffen te stimuleren door verschillende categorieën van gevaarlijke afvalstoffen te scheiden en gescheiden te houden. Grond valt - voorzover het gaat om gevaarlijk afval - onder categorie 37 van de Regeling en moet gescheiden worden gehouden van andere (gevaarlijke) afvalstoffen. Verzoeken op basis van de regeling om grond te mogen mengen met andere afvalstoffen worden alleen gehonoreerd wanneer dit de verwerking volgens de minimumstandaard van zowel grond als van de afvalstof waarmee het wordt gemengd niet frustreert. Hiertoe worden zonedig voorwaarden aan de toestemming verbonden.

Besluit landbouw milieubeheer en Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit)

Onder het [Besluit landbouw milieubeheer](#) is het inrichtingen die vallen onder de reikwijdte van dit besluit toegestaan ten hoogste 2.000 m³ zand, grind en grond op te slaan.

Voor andere inrichtingen bevat bijlage 1 van het [Activiteitenbesluit](#) voor het opslaan van van buiten de inrichting afkomstige niet-gevaarlijke afvalstoffen een grens van meer dan 35 m³. Mits dergelijke inrichtingen binnen die grens blijven en niet vanwege andere activiteiten vergunningplichtig zijn, is deze opslag van niet-gevaarlijk afval toegestaan binnen de voorwaarden van het activiteitenbesluit zelf zonder dat een aparte Wm-vergunning vereist is. Dit betekent dat het opslaan van grond van buiten de inrichting afkomstig in beginsel tot een grens van 35 m³ in beginsel zonder vergunning is toegestaan.

VII Achtergronden bij in- en uitvoer

In beginsel is uitvoer voor storten niet toegestaan. Hiervan kan worden afgeweken wanneer partijen grond die voor reiniging zijn ingevoerd na reiniging onverhoopt niet nuttig kunnen worden toegepast in Nederland. Onder geen beding mogen dergelijke partijen in Nederland worden gestort en in beginsel moeten deze partijen worden teruggevoerd naar het land van herkomst. Mocht ook binnen de daar geldende regelgeving nuttige toepassing niet mogelijk zijn, dan kan uitvoer voor storten in het land van herkomst voor dergelijke 'terugvoer-partijen' worden toegestaan. In plaats van terugvoer naar het land van herkomst staat het de ontvanger/reiniger vrij om een oplossing in een derde land te zoeken. Ook voor uitvoer naar een dergelijk derde land wordt toestemming verleend om te voorkomen dat ingevoerde en gereinigde partijen op een Nederlandse stortplaats terecht komen.

Indeling op basis van Verordening (EG) 1013/2006

Op basis van [Verordening \(EG\) 1013/2006](#) zijn er geen codes van de Groene en Oranje lijst van afvalstoffen (bijlage III respectievelijk bijlage IV van Verordening (EG) 1013/2006) die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. Voor overbrenging van grond moet altijd de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming worden gevolgd. De procedure staat beschreven in hoofdstuk '[Toetsingskader in- en uitvoer](#)' van het beleidskader.

Indeling op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel

Op basis van het [Verdrag van Bazel](#) zijn gevaarlijke afvalstoffen in te delen onder categorieën van Y-codes. Lidstaten van de Gemeenschap dienen aan de hand van onder meer de Y-codes aan de Europese Commissie te rapporteren hoeveel en welke gevaarlijke afvalstoffen zijn overgebracht. Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van categorieën van Y-codes van bijlage I van het Verdrag van Bazel die op de afvalstoffen van toepassing kunnen zijn.

Indicatief overzicht van codes uit het Verdrag van Bazel bij dit sectorplan

Codes op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel	Y10, Y36
--	----------

Vermeld de Y-code altijd bij kennisgevingen.

VIII Verdere informatie

SenterNovem [Bodem+](#)